

УДК 811.161.2'373.611
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-83-23>

РОЛЬ СЛОВОТВОРЧИХ ФОРМАНТІВ В ОНОМАСІЙНІЙ ПАРАДИГМІ

Куцак Г. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
вул. Григорія Сковороди, 2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0001-7901-2669
hannakutsak@ukma.edu.ua*

Ключові слова: *словотворчий формант, похідна номінативна одиниця, ономасійна категорія, ономасійна структура, ономасійна база, ономасійна ознака.*

У статті зроблено спробу визначити місце словотворчих формантів сучасної української літературної мови в ословленні об'єктів позамовної дійсності, з'ясувати особливості вживання словотворчих засобів залежно від номінативного наміру мовця. Описано випадки узвичаєного застосування словотворчих формантів у структурах різних ономасійних категорій – ономасійної категорії предметності, ономасійної категорії ознаковості (знаків дій і знаків-атрибутів), а також приклади оказіонального словотворення, що унаочнюють традиції вербалізації навколишнього світу в різних сферах мовлення на тлі розвитку українського суспільства.

Простежено, що ословлення за участі словотворчих формантів відбувається з одночасною генералізацією відповідно до граматичних особливостей сучасної української мови. З огляду на визначену раніше в мовознавстві загальну роль словотворчого форманта в номінативному процесі – експлікації ономасійної бази чи ономасійної ознаки – схарактеризовано словотворчі засоби сучасної української мови. Підтверджено, що словотворчі іменникові, дієслівні й прикметникові суфікси слугують переважно для вираження ономасійної бази, а словотворчі префікси в ономасійній структурі експлікують здебільшого ономасійну ознаку. Установлено, що, добираючи засоби вербалізації складників категорії предметності чи категорії ознаковості (процесів, дій, ознак реалій дійсності), номінатори використовують насамперед регулярні словотворчі засоби, за якими щоразу закріплюється певна «мовна пам'ять» – своєрідна внутрішня форма. Спостерігаємо деяку прив'язаність словотворчого форманта до структури та наявних у ній елементів – інших словотворчих засобів, часто поєднаних із граматичними маркерами. Разом вони становлять зразок для створення нової номінативної одиниці. Водночас завдяки так званій внутрішній формі словотворчого засобу оказіональна деривація демонструє його певну самостійність: у деяких контекстах він може набувати здатності самостійно вербалізувати поняття. Словотворчі форманти, що, так би мовити, випадають із мовних традицій ословлення реалій навколишнього світу, додають номінативній одиниці експресії.

THE ROLE OF WORD-FORMING FORMANTS IN THE ONOMASIOLOGICAL PARADIGM

Kutsak H. M.

*Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
National University of Kyiv-Mohyla Academy
Hryhoriia Skovorody str., 2, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7901-2669
hannakutsak@ukma.edu.ua*

Key words: *word-forming formant derived nominative unit, onomasiological category, onomasiological structure, onomasiological basis, onomasiological sign.*

The article attempts to determine the place of word-forming formants of modern Ukrainian literary language in the verbalization of objective reality; to find out the peculiarities of the use of word-forming means depending on the nominative intention of the speaker. The cases of traditional using of word-forming formants are described in the structures of different onomasiological categories – (in the onomasiological category of objectivity, the onomasiological category of sign (the signs of actions and signs-attributes)), as well as examples of occasional word formation that illustrate the traditions of verbalization of the world in different spheres of Ukrainian society.

It is observed that verbalization with the participation of word-forming formants takes place with simultaneous generalization in accordance with the grammatical features of the modern Ukrainian language. Earlier, linguists defined the general role of the word-forming formant in the nominative process: verbalization of the onomasiological basis or onomasiological feature. Accordingly to this, the word-forming means of the modern Ukrainian language are characterized. It is confirmed that word-forming noun, verb and adjective suffixes are suitable mainly for expressing the onomasiological basis, and word-forming prefixes in the onomasiological structure verbalize the onomasiological sign first of all. It has been established that nominators verbalize elements of the category of objectivity or the category of sign (processes, actions, signs of realities of actuality) first of all via regular word-formation means, which are characterized by a certain “linguistic memory” – the kind of internal form. We observe some attachment of the word-forming formant to the structure and its existing elements – other word-forming means, which is a models that in combination with grammatical markers is for creating a new nominative unit. At the same time, the occasional derivation demonstrates its certain independence due to the so-called internal form of the word-forming means: formant can acquire the ability to verbalize the concept independently in some contexts. Some word-forming forms do not correspond to the linguistic traditions of verbalization of the realities of the surrounding world and give expression to the nominative unit.

Постановка проблеми. Номінативний акт – це реалізація наміру мовця за допомогою словоформ закріпити уявлення про певне поняття, його функції, місце в об’єктивному світі чи про співвідношення цього поняття з іншими реаліями дійсності. Частиною цих словоформ є словотворчі засоби, завдяки яким відбувається інтеріоризація і з’являється похідна номінативна одиниця.

Місце словотворчого форманта в онемасійній структурі найменування, номінативному процесі вивчали М. Докуліл [1], Г. Уфимцева, Е. Азнаурова, О. Кубрякова [2], В. Никитевич [3], О. Селі-

ванова [4], Н. Клименко, Є. Карпіловська, Л. Кислюк [5] та ін.

Під час характеристики процесу номінації В. Никитевич узагальнив думку про те, що номінативну спроможність мають не лише кореневі морфеми, а й афіксальні частини слова: у похідних одиницях корінь слова лише вказує на поняття, а службова морфема може класифікувати ці поняття як предмети, ознаки [3, с. 25–32].

Порушивши питання функційно-онемасійних механізмів еволюції мови, О. Селіванова зазначила, що ці механізми передбачають

застосування не лише мовної семантики номінативних одиниць, але і їхньої граматичної категоризації та властивостей, тому продуктивним виявляється граматичний напрям, який описує частини мови з погляду ономасійних категорій [4, с. 23–24].

Беручи до уваги динаміку розвитку лексичного складу сучасної української мови та спираючись на традиції поняттєвої категоризації реалій дійсності й граматичні норми національної мови, вважаємо актуальною проблему значущості словотворчого форманта в ономасійній парадигмі, його номінативного статусу з огляду на умови інтеріоризації та намір мовця під час утворення похідної назви.

Мета статті – окреслити роль словотворчих формантів в ословленні складників поняттєвих категорій сучасної української мови. Для реалізації цієї мети передбачене виконання таких завдань: простежити особливості добору словотворчих засобів під час вербалізації об'єктів позамовного світу; з'ясувати функції словотворчих елементів в ономасійних структурах номінативних одиниць залежно від комунікативного наміру мовця.

Предмет і об'єкт дослідження. У статті зосереджено увагу на особливостях і умовах використання словотворчих засобів у процесі номінації та їхніх функціях в ономасійній парадигмі. Об'єктом дослідження стали словотворчі форманти як вербалізатори складників ономасійної структури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мовознавці поділяють називальні знаки на предмети і непередмети, розмежовуючи такі ономасійні (поняттєві) категорії, як ономасійна категорія предметності та ономасійна категорія ознаковості (у широкому розумінні), що охоплює знаки дій і знаки-атрибути [1; 2, с. 55–60].

Для пересічного користувача мови словотворчі форманти – це просто звукові комплекси, фрагменти слова, функція яких полягає в тому, щоб завершити фазу реалізації називання предмета, дії чи ознаки. Водночас матеріальне вираження форманта важливе, бо мотиваційна основа й словотворчий засіб разом мають становити впізнавану сукупність мовленнєвих відрізків, які вербалізують певні асоціативні зв'язки з реалією (реаліями) дійсності, тобто дають змогу співвідносити іменованій об'єкт із конкретними поняттями навколишнього світу. Словотворчий формант – один із маркерів частиномовної належності лексеми.

На думку О. Шахнаровича, словотворчі форманти, а також правила їхнього поєднання є складниками відповідного компонента мовних здібностей людини. Учений зазначив: «Цей компонент, як і інші, «вмикається» непомітно для спостереження, і ми маємо справу лише з результатом його дії – з похідним словом» [6, с. 213].

Під час інтеріоризації номінатор спирається на власний мовленнєвий досвід, який ґрунтується на лексичному запасі, на так званій мовній пам'яті, відомих усталених нормах граматичного ладу національної мови, а також мовленнєвих традиціях оточення. Кожен активний користувач мови здатний оперувати певними моделями ословлення думки для створення нового слова – похідної номінативної одиниці.

О. Кубрякова зауважила, що «<...> слова як одиниці номінації загалом характеризуються як синтетичні знаки, тобто такі, що синтезують свої значення під «дахом» єдиного знака, універба <...>» [7, с. 43]. Цей знак – універб – становить мініконструкцію, що здатна ословлювати граматичні ознаки, а також певну позамовну (згорнуту) інформацію про об'єкт навколишньої дійсності й мотиваційно пов'язані з ним інші об'єкти.

У мовознавстві номінативну одиницю розглядають як ономасійну структуру, складниками якої є ономасійна база (репрезентант ономасійної категорії) та ономасійна ознака (семантично конкретніший елемент, що уточнює ономасійну базу) [1; 2].

М. Докуліл одним із перших визначив роль словотворчого форманта (зокрема, суфікса чи конфікса) в ономасійному процесі як виразника ономасійної бази в ономасійній структурі похідної номінативної одиниці [1]. Добір виразника ономасійної бази відбувається з одночасною генералізацією словоформи створюваної назви. Генералізація – це узагальнення, логічний перехід від окремого до загального, підпорядкування окремих явищ загальному принципіві [8]. Отже, у процесі ословлення об'єктів позамовного світу до уваги беруть, окрім іншого, граматичну відповідність між об'єктом називання та ономасійною базою – репрезентантом певної поняттєвої категорії. Попри те, що здебільшого саме словотворчий засіб у номінативній одиниці експлікує ономасійну базу, не можемо залишати поза увагою роль інших граматичних маркерів – флексій і формотворчих суфіксів. Формант у широкому розумінні – це не лише словотворчий засіб. Н. Клименко визначила формант як морфему «<...> чи інший формальний показник похідності слова або граматичної форми слова» [9, с. 769].

Прикладом того, що форманти можуть відігравати неабияку роль у номінативному процесі, тобто ставати впізнаваними елементами в ословленні певних ономасійних категорій, можна вважати результат завдання, яке виконали пересічні користувачі мови (17 осіб). Їм було запропоновано створити номінативні одиниці різних ономасійних категорій, зокрема й назви умовних реалій – осіб, опредметнених понять, дій, процесів, ознак. Своєрідною мотиваційною основою слугувала

вигадана одиниця *валам*, що становить просту сукупність звуків, не закріплену в українській мові за жодною реалією дійсності. Мовці мали самостійно дібрати словотворчі засоби, спираючись лише на власний досвід.

Для вербалізації ономасійної категорії предметності виконавці завдання створили загалом 88 назв, серед яких – чимало однакових номінативних одиниць. З-поміж застосованих засобів наявні повторювані словотворчі елементи. Виокремлено 19 формантів, які вказують на особу. Найбільше мовців використало іменниковий суфікс *-ець-* (8 мовців). Серед інших словотворчих морфем для найменування особи мовці обрали суфікс *-ар-* (5 мовців), *-к(-а)* (5 мовців), *-ниц'(-а)/-иц'(-а)* (4 мовці), *-ер-* (3 мовці), *-ник-* (3 мовці), *-кин'(-а)* (3 мовці), *-іст-* (2 мовці), *-ес(-а)* (2 мовці), *-ин-* (1 мовець), *-ит-* (1 мовець), *-итель-* (1 мовець), *-ан-* (1 мовець), *-ун-* (1 мовець), *-чик-* (1 мовець), *-ак-* (1 мовець), *-юг(-а)* (1 мовець), *-ачк(-а)* (1 мовець), *-кен'(-а)* (1 мовець). Порівняйте: *валамар*, *валамка*, *валамниця* / *валамиця*, *валамер*, *валамник*, *валамкиня*, *валаміст*, *валамеса*, *валамин*, *валамит*, *валамитель*, *валаман*, *валамун*, *валамчик*, *валамак*, *валамюга*, *валамачка*, *валамкєня*.

Спостерігаємо, що з-поміж утворених слів трапляються не лише одиниці, які називають осіб чоловічої статі, а й ті, що називають осіб жіночої статі (*валамка*, *валамниця* / *валамиця*, *валамкиня*, *валамеса*, *валамачка*, *валамкєня*). На це вказують граматичні маркери – відповідні суфікси та флексії, узвичаєні в сучасній українській мові. На думку О. Кубрякової, словотворення, становлячи спосіб поповнення словникового складу мови, є одночасно своєрідним мнемонічним прийомом для угадування та розпізнавання нових слів [10, с. 55].

Назви предметів, опредметнених понять, процесів та ознак виконавці завдання створили за допомогою 18-ти іменникових суфіксів: *-ник-/ик-/альник-* (6 мовців), *-уванн(-я)* (4 мовці), *-инн'(-а)/-інн'(-а)* (3 мовці), *-ець-/арець-* (3 мовці), *-ств(-о)* (2 мовці), *-ин(-а)* (2 мовці), *-ок-* (2 мовці), *-иш-* (2 мовці), *-ак-* (1 мовець), *-чик-* (1 мовець), *-ір-* (1 мовець), *-к(-а)* (1 мовець), *-арицин(-а)* (1 мовець), *-аціј(-а)* (1 мовець), *-инг-* (1 мовець), *-арканн'(-а)* (1 мовець), *-ість-* (1 мовець), *-изн(-а)* (1 мовець). Порівняйте: *валамник* / *валамик* / *валамальник*, *валамування*, *валаминня* / *валаміння*, *валамець* / *валамарець*, *валамство*, *валамина*, *валамок*, *валамиш*, *валамак*, *валамчик*, *валамір*, *валамка*, *валамарщина*, *валамаціја*, *валаминг*, *валамаркання*, *валамість*, *валамизна*.

Серед продуктивних іменникових суфіксів, що виражають опредметнене поняття в структурі створених найменувань, передбачувано були виявлені суфікси *-ець-*, *-ар-*, *-к(-а)*, *-ник-/ик-/альник-*.

Деякі мовці, запропонувавши найменування осіб і певних опредметнених понять, продемонстрували ймовірний мотиваційний зв'язок між ними. Показником цього є комплекси, що складаються з відповідних елементів – суфіксів, наявних у сучасній українській мові. У створених назвах опредметненого поняття суфікс *-ар-*, транспонований у складі умовної мотиваційної основи, у новій похідній основі разом зі словотворчим формантом *-ець-* чи в іншій похідній основі із суфіксом *-(и)ин-* становить комплекс маркерів (*-арець-* та *-арицин-*) однієї ономасійної категорії – предметності, наприклад: *валамарець* ← *валамар*, *валамарщина* ← *валамар*. У деяких назвах у суфіксальному комплексі спостерігаємо ознаки різних ономасійних категорій – предметності й ознаковості. Зокрема, у слові *валамування* наявне поєднання суфіксів *-ува-* й *-(а)нн'*, що унаочнюють належність похідної назви й умовної мотиваційної основи до різних ономасійних категорій: *валамування* ← *валамувати*. У сучасній українській мові, як відомо, суфікс *-нн'* узвичаєний як вербалізатор ономасійної бази в структурі номінативного знака категорії предметності, а суфікс *-ува-* – ономасійної бази в структурі номінативного знака категорії ознаковості (знаків дій і процесів).

У комплексі *-арканн'(-а)* наявні елементи – суфікси *-ар-* і *-(а)нн'*, що виражають ономасійну базу в структурі назви – складника категорії предметності. Стає очевидним те, що мовець створив назву опредметненого поняття, опосередковано застосувавши словотворчий формант *(-а-)*, за допомогою якого в сучасній українській мові експлікують назви дій, процесів. Отже, спостерігаємо взаємодію ономасійних категорій.

Вибір словотворчих формантів, що становлять комплекс певних суфіксів, можна пояснити мовленнєвим досвідом виконавців завдання, які могли просто скористатися готовою структурою, певним зразком моделі, де наявний перетин ономасійних категорій. На думку О. Кубрякової, словотворення дозволяє обходитися без спеціального знання багатьох слів, тобто, спираючись на словотвірну структуру слова і якісь зрозумілі в ньому частини, ми здогадуємося про те, що може означати те чи те найменування [10, с. 55].

Для називання дій, процесів виконавці завдання створили загалом 22 мовні одиниці зі значною кількістю збігів. Спостерігаємо набагато меншу кількість різних формантів – маркерів ономасійної категорії ознаковості, зокрема знаків дій і процесів. Перевагу надано словотворчим засобам *-ува-/izuva-* (9 мовців), *-и-* (7 мовців, серед яких один мовець використав назву з конфіксом *-и-...-ся*). Крім наведених суфіксів, що виражають дію, процес, у створених назвах застосовано словотворчі

форманти *-а/-ава-* (4 мовці), *-арка-* (1 мовець) і *-ну-* (1 мовець). Порівняйте: *валамувати / валамізувати, валамити, валамитися, валамати / валамавати, валамаркати, валамнути*.

Надаючи певних словоформ вигаданій дії чи процесу, виконавці завдання скористалися найрегулярнішими в сучасній українській мові словотворчими формантами *-ува-/ізува-, -и-, -а-*, які переконливо вербалізують ономасійну базу знаків дій і процесів ономасійної категорії ознаковості. Лише одна з усіх запропонованих назв – *валамаркати* – демонструє взаємодію ономасійних категорій предметності та ознаковості (знаків дій і процесів). У суфіксальному комплексі *-арка-* виокремлюються суфікси *-ар-* та *-а(-ка-)*. Як уже було зазначено вище, перший формант слугує виразником ономасійної бази в ословленні предметного поняття, а другий – виразником ономасійної бази в ословленні дій і процесів.

Для експлікації ономасійної категорії ознаковості – знаків-атрибутивів – виконавці завдання запропонували 28 номінативних одиниць, серед яких наявні й однакові назви. Найбільше вживаним виявився прикметниковий суфікс *-н-* (11 мовців). Іншими словотворчими формантами для створення назв скористалося набагато менше мовців: *-ськ-* (3 мовці), *-ов-* (3 мовці), *-ован-* (2 мовці), *-уват-/куват-* (2 мовці), *-ин-/чин-* (2 мовці), *-ів-* (1 мовець), *-ист-* (1 мовець), *-ит-* (1 мовець), *-езн-* (1 мовець), *-арн-* (1 мовець). Порівняйте: *валамний, валамський, валамовий, валамований, валамуватий / валамкуватий, валамин / валамчин, валамів, валамистий, валамитий, валамезний, валамарний*.

Щоб створити назви ознак, виконавці завдання вдалися до активного застосування типового для української мови словотворчого форманта *-н-*. Це унаочнює традицію добору конкретних словотворчих засобів для вербалізації певної поняттєвої природи іменованого явища. Усі суфікси, використані в новостворених назвах, узвичаєні в сучасній українській мові як вербалізатори ономасійної бази в структурі знаків-атрибутивів ономасійної категорії ознаковості.

Результат добору найменувань і їхніх структурних компонентів укотре утврджує усталену в сучасній українській мові традицію вживати відповідні словотворчі форманти для експлікації конкретного поняття – репрезентанта певної ономасійної категорії. Мотивувальна одиниця *валам* із невідомим лексичним значенням набула ознак категоризації саме завдяки формантам. Запропоновані назви умовних реалій дійсності можна розпізнати як елементи різних граматичних класів лише за допомогою словотворчих афіксів, які в ономасійних структурах виконують функцію виразника ономасійної бази. Саме в такому разі

в похідній номінативній одиниці словотворчому засобу відведено визначальну роль на відміну від твірної основи, що вербалізує ономасійну ознаку. Словотворчий засіб диференціює реалії об'єктивної дійсності відповідно до наявних у мові ономасійних категорій, зокрема й частин мови. На тлі поняттєвої категоризації реалій навколишнього світу словотворчий формант у номінативному процесі може слугувати одночасно диференційним і узагальнювальним елементом. Це спричинює передбачуваність вибору вербалізатора ономасійної бази.

Ословлюючи відношення між об'єктами позамовного світу і, відповідно, між представниками однієї ономасійної категорії чи різних ономасійних категорій, словотворчий засіб здатний виражати основну частину згорнутого в номінативній одиниці судження, наприклад: *'той, хто робить / зробив щось'* (викладач – *«той, хто викладає»*; засновник – *«той, хто заснував»*), *'те, що використовують...'* (записник – *«те, що використовують для записування»*; зволожувач – *«те, що використовують для зволоження»*), *'дія, яку виконують за ознакою ... / за допомогою ...'* (білити – *«дія, яку виконують за ознакою 'білий'»*; косити – *«дія, яку виконують за допомогою коси»*), *'процес, що відбувається за ознакою ...'* (темніти – *«процес, що відбувається за ознакою 'темний'»*; товстіти – *«процес, що відбувається за ознакою 'товстий'»*), *'який має ознаку...'* (куплений – *«який має ознаку за дією 'купити'»*; содовий – *«який має ознаку за поняттям 'сода'»*) тощо.

У префіксальних утвореннях ономасійну базу експлікує мотивувальне слово, а ономасійну ознаку – префікс [2, с. 61]. На відміну від словотворчого суфікса, роль якого в номінативній одиниці – матеріалізувати належність інтеріоризованої реалії дійсності до певної поняттєвої категорії, префікс, приєднуючись до всього мотивувального слова, конкретизує його, уточнює лексичне значення. Наприклад, в ономасійних структурах похідних назв *праліс* (← *ліс*), *надлюдина* (← *людина*), *перемити* (← *мити*), *заговорити* (← *говорити*), *пречудовий* (← *чудовий*), *антинародний* (← *народний*) і под. ономасійну базу експлікує твірне слово, а ономасійну ознаку – словотворчий формант. Префікс уточнює семантику мотивувальної одиниці, конкретизує її щодо фізичної чи іншої ознаки, інтенсивності дії, фази процесу тощо.

Часто мовець під час реалізації номінативного наміру створює експресивні похідні одиниці за певним зразком, відступаючи від деяких законів деривації. Порівняйте: *Всі про них читають, всі про них знають, і всі чекають, хто ж кого перехазяйнує: чи Федір Іванович Дубковецький*

Макара Онисимовича Посмітного «*перифедорит*», чи Макара Онисимович Федора Івановича «*перемакарит*» (Остап Вишня). Лексеми *перифедорити*, *перемакарити* постали за зразком до слова *перехазяїнувати*, яке вже має відтінок оказіональності. У такому разі на перший план виходить не так словотворчий формант (конфікс), як структура й нетипове в ній поєднання (у сучасній українській літературній мові відсутні подібні відантропонімі дієслова).

Активне застосування деяких словотворчих формантів закріплює за ними певну мовну пам'ять – так звану внутрішню форму, що може спричинити зміщення акцентів в ономаційній структурі. Наприклад, префікс, що вербалізує ономаційну ознаку в межах типової ономаційної структури, у певному контексті може стати самостійною номінативною одиницею, тобто й своєрідним виразником ономаційної бази. Порівняйте: *Бригадир <...> прозивається Недошивко. А як подивившись на графік виконання його робіт, виходить, не Недошивко, а Перешивко. <...> І поважають Федора Івановича не за те, що він недо, а за те, що він пере* (Остап Вишня); *Недо* – вічний недороба, *недоводько до кінця* (Д. Куровський); *Пішли на побачення – попрощайтеся трохи раніше, ніж це захоче зробити ваш партнер. <...> Пам'ятайте: краще недо-, ніж пере-* (Ukrainian People, 7.05.2020) ... Префікси *недо-* й *пере-* із набутими внутрішніми формами лексикалізувалися і в межах конкретного контексту перетворилися на самостійні номінативні одиниці.

Висновки і перспективи подальших розробок. Роль словотворчого форманта в процесі номінації полягає насамперед у реалізації основної функції – вербалізувати певну ономаційну категорію. У словотвірній системі сучасної української мови наявний номінативний ресурс – словотворчі форманти, за якими в ономаційній парадигмі традиційно закріпилася деяка функція, статус у межах ономаційних структур різних ономаційних категорій, подекуди й певна внутрішня форма. Усе це і деяка прив'язаність словотворчого форманта до структури та наявних у ній елементів – інших словотворчих засобів (інколи в поєднанні з конкретними граматичними маркерами) – робить простішим створення нової номінативної одиниці, систематизує ономаційні парадигми в національній мові. Перспективним вважаємо розширений ономаціологічний аналіз функцій усіх різновидів словотворчих засобів у мові та мовленні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dokulil M. *Tvoření slov v češtině, I. Teorie odvozování slov*. Praha : Nakladatelství ČSAV, 1962. 264 s.

2. Языковая номинация. Общие вопросы / под ред. Б.А. Серебренникова. Москва : Наука, 1977. 359 с.
3. Никитевич В.М. Основы номинативной деривации. Минск : Вышэйшая школа, 1985. 157 с.
4. Селиванова Е.А. Когнитивная ономаціологія : монографія. Киев : Изд-во украинского фитосоціологічного центра, 2000. 248 с.
5. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
6. Шахнарович А.М. Развитие грамматического компонента языковой способности (словообразование). *Человеческий фактор в языке: Язык и порождение речи*. Москва : Наука, 1991. С. 213–220.
7. Кубрякова Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности. Москва : Наука, 1986. 158 с.
8. Словопедія. *Словник ініномовних слів Мельничука*. URL: <http://slovopedia.org.ua/42/53395/279930.html>.
9. Клименко Н.Ф. Формант. *Українська мова* : енциклопедія / редкол. : В.М. Русанівський (співголова), О.О. Тараненко (співголова), М.П. Зяблюк та ін. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 2004. С. 769.
10. Кубрякова Е.С. Части речи в ономаціологічному освітченні. Москва : Наука, 1978. 115 с.

REFERENCES

1. Dokulil, M. (1962). *Tvoření slov v češtině, I. Teorie odvozování slov*. [Word formation in Czech, I. The theory forming of words]. Praha: Nakladatelství ČSAV. [in Czech].
2. Serebrennykov, B.A. (Red.) (1977). *Yazykovaya notynatsyya. Obshchye voprosy* [The language nomination. The common questions]. Moskva : Nauka. [in Russian].
3. Nikitevich, V.M. (1985). *Osnovy nominativnoj derivacii* [Basics of nominative derivation]. Minsk: Vyshhejskaja shkola. [in Russian].
4. Celivanova, E.A. (2000). *Kognitivnaja onomasiologija: monohrafiia* [Cognitive onomasiology: monograph]. Kiev : Izd-vo ukrainского fitosociologicheskogo centra. [in Russian].
5. Klymenko, N.F., Karpilovska, Ye.A., Kysliuk, L.P. (2008). *Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrainskomu leksykoni* [Dynamic processes in the modern Ukrainian lexicon]. Kyiv : Vydavnychiy dim Dmytra Buraho. [in Ukrainian].
6. Shahnarovich, A.M. (1991). *Razvitiye grammaticheskogo komponenta yazykovoj sposobnosti (slovoobrazovaniye)* [The development of grammatical component of language ability (word-formation)] In *Chelovecheskij faktor v yazyke: Yazyk i*

- porozhdeniye rechi [The human factor in language: Language and speech generation], (213-220). Moskva : Nauka. [in Russian].*
7. Kubryakova, E.S. (1986). *Nominativnyj aspekt rechevoj dejatel'nosti [Nominative aspect of speech activity]. Moskva : Nauka. [in Russian].*
 8. Slovopediia [Wordpedia]. *Slovnyk inshomovnykh slov Melnychuka. [Dictionary of Melnychuk's foreign words]. URL: <http://slovopedia.org.ua/42/53395/279930.html> [in Ukrainian].*
 9. Klymenko, N.F. (2004). Formant [Formant] In *Ukrainska mova: entsyklopediia [Ukrainian language: encyclopedia]. / redkol. : V.M. Rusanivskiyi (spivholova), O.O. Taranenko (spivholova), M.P. Ziabliuk ta in., (769). Kyiv : Vyd-vo "Ukr. entsykl." im. M. P. Bazhana. [in Ukrainian].*
 10. Kubryakova, Y.S. (1978). *Chasti rechi v onomasiologicheskom osveshchenii [Parts of speech in the onomasiological aspect]. Moskva : Nauka. [in Russian].*